

HOTEL DES INDES. C. G. Olie, van Binnenlanden. — C. J. Booy, van Buitenzorg. — Mevr. Booy, van Idem. — J. G. Tindal, van de Reede. — P. Tindal, van Idem. — Roodsaant, van Idem. — Jhr. van de Velde, van Idem. — van Burg, van Idem. — Brantsen, van Idem. — Jacobsen, van Batavia. — van Ziwet, van Binnenlanden. — Barras, van Anjer. — Jagor, van Idem. — Anthon, van Singapore. — Bosch, van Soerabaja. — Mevr. Bosch, van Idem. — de Rook, van Idem. — Mevr. de Rook, van Idem. F. J. Sauerbier, van Idem. — Mevr. Sauerbier en 4 Kinderen, van Idem. — L. Wentholt, van Samarang. — Mevr. Wentholt, van Idem. — L. Cijfper, van Onrust. — J. E. Dima, van Idem.

HOTEL DER NEDERLANDEN. P. Snoei, van Point de Galle. R. J. van Leeuwen, van Soerabaja. — W. L. de Koning, van Riouw. — G. E. Doornbos, van de Reede.

JAVA HOTEL. J. F. Backerus, van Soerabaja. — K. H. Hamilton, van Idem. — J. H. Schäffer, van de Reede. — H. Bendixen, van Idem. — P. Jebben, van Singapore. — B. Schipper, van Padang. — J. H. J. Roseboom, van Muntok. — J. Vos, van Onrust. — J. L. van Waning, van Pasoeroean.

Advertentiën.

Getrouwd:

W. S. HEIJN.

Weduwnaar van Vrouwe C. Rausz.

met

H. DAVIDSON.

SOERABAJA, 30 Junij 1858.

(1935)

Den 13den Mei 1858, is te Haarlem bevallen van een' ZOON, A. E. Mattheijer, echtgenoot van J. B. J. SUTHERLAND.

(1916)

Bevallen van eene DOCHTER, A. T. Schenkhuizen, echtgenoot van

W. K. A. O. SUTHERLAND.

BATAVIA, 4 Julij 1858.

(1918)

Bevallen van eene DOCHTER, Jeanette Philippine Lotz, geliefde echtgenoot van

A. C. M. MEIJER.

BATAVIA, 1 Julij 1858.

(1883)

Bevallen van eene DOCHTER, L. H. P. Boon, de Sturter. PADANG, 10 Junij 1858.

(1917)

Eenige kennisgave.

Voorspoedig bevallen van eene DOCHTER, vrouwe M. S. C. Ludeking, geboren Eisinger.

FORT DE KOCK, 17 Junij 1858.

(1913)

Op den 16den Mei jl., overleed te 's Gravenhage onze beminde vader Mr. J. A. Verploegh Chasse, gepensioneerd lid in het Hoog-Geregtshof van Nederl. Indië, in den ouderdom van ruim 67 jaren.

P. T. VERPLOEGH CHASSE.

D. H. VERPLOEGH CHASSE.

Eenige kennisgave.

(1920)

Heden ontving ik de treurige tijding dat mijn broeder G. F. Huijgen, in leven Ridmeester van het Regiment O. I. Kavallerie, op den 26 Januarij 1858 aan boord van het sehip *De vier gezusters* overleden is.

A. F. HUIJGEN, 2e Luit. der Kavallerie

SALATIGA, 25 Junij 1858.

(1899)

VENDUTIE

Op Donderdag den 8 Julij 1858,

voor het Commissiehuis van

Abeelen Dennisson & Co.,

van 14 balen Chitzzen, Hoofddoeken, Sarongs, 30 prachtige Victoria Tafel-kleeden, Hangstolpen, 6 vaten Cement in kleuren, ronde Tapijten, Alkativen, Kamferhouten Koffers, IJzeren Geld-kisten, Groene witte enzwarte Verw, Haantjes Bier, Fransch Bier in maandjes van een dozijn, 400 blikken fancy Beschuit, Carrots, Durham Mosterd, gesorteerde Pickles, enz.

(1909)

Ik ontving dien avond een brief van een vriend uit Brussel, die mij verzocht, hem met den telegraaf op verschillende vragen te antwoorden. Ik ging naar het kantoor, kreeg daar een papier, waarop ik schreef, 't geen volgt:

No. 1. Fraser Magazine, October 1852.

No. 2. 1848.

No. 3. Laat het maar staan, zoo als 't geschreven is.

No. 4. Zend geen geld, vóór dat ik u schrijf.

Nadat ik ongeveer twee pond en tien schellingen voor dat berigt betaald had, kreeg ik een bewijs van ontvangst en keerde naar het hôtél terug. Daarna ging ik naar de opera.

Toen ik mij den volgenden morgen tegen acht uur kleepte, werd er aan mijne deur geklopt; ik riep:

„Binnen!”

Een man met eene soort van uniform trad binnen en, een papier, dat hij in zijne hand hield, inziende, mompelde hij iets, dat mijn naam geleek. Ik boog en onmiddellijk kreeg ik eene uitnoodiging, om aan een zeker bureau te verschijnen — een bureau, naauw verwant met dat van politie — precies te twee uren.

Wat ter wereld heb ik toch gedaan, vroeg ik mij zelf af. Terstond riep ik den knecht, die, zijn knevels opstrijkende, bedaard zeide:

„t Heeft misschien niets te beduiden. De Engelschen, die hier logeren, worden doorgaans opgeroepen, om gevraagd te worden naar hun beroep.”

Vendutie

Op Donderdag, den 8sten Julij 1858,

voor het Commissiehuis van

B. J. LEON,

van PAARDEN, BENDIE'S, WAGENS, diverse MEUBELS, enz.

(1897)

VENDUTIE

op Vrijdag den 9den Julij 1858,

voor het Commissiehuis van

GEERS. ROSELJE & Co.

Van Kramerijen, Speelgoed, Lijnwaden, Hamdooekgoed, Barège, Jaconetkleedjes, Spreijen, Kamferhouten Koffers, Velours d'Utrecht etc. etc.

alsmede,

een pas aangebragt factuur Engelsche Hang-Tafel- en Kantoor-Lampen.

(1908)

Gebr. ROSELJE & Co.,

zullen op hunne

VENDUTIE

van Vrijdag 9 dezer mede verkoopen:

20 pleeten Olie- en Aalijnstellen.

Porceleinen Theeserviezen.

Dito. Tête-à-Tête's.

Een partijtje fraaije Witte Heeren-Hoeden.

(1941)

HOUT-VENDUTIE

Op Vrijdag den 9den Julij,

op het Heemradenplein, door

JOHN PRYCE & Co.

à 2 pCt. Vendu-Salaris,

van een groote partij zware

DJATTIEHOUTEN BALKEN.

EN CHINESCHE

DOODKISTPLANKEN.

(1903)

Op Maandag

den 12 Julij 1858, zullen de ondergeteekenden op Vendutie verkoopen de ondervolgende

HOUTWERKEN,

aangebragt van Nieuw-Zeeland, als:

6958 Planken

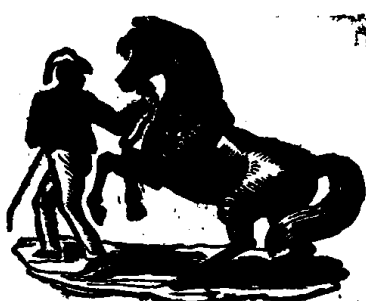
ter dikte van 1/2 duim tot 4 duim.

349 BALKEN en 21 SPIEREN,

liggende achter het Pakhuis van de Heeren Maclaine Watson & Co.

(1906)

JOHN PRYCE & Co.

Vendutie

Dingsdag, 13 Julij 1858,

à 2 pCt. Vendusalaris

op het plein der Javasche B.

door

VAN SLOOTEN MORGAN & CO.

van 120 bijzonder fraaije.

ROTTIENEZEN

waaronder verscheidene Rijpaarden en spannen paarden, pas aangebragt van Rottie, per Nedschip GANA SALIM, van af heden op voornamelijk te bezigtigen.

HOUT-VENDUTIE

Op Woensdag den 14den Julij,

op het Plein tegenover het IJsh.

door

CASSALETTE & CO.,

van Zware

DJATTIEHOUTEN BALKEN

Chinesche DOODKISTPLANKEN, DOLKE KROMHOUTEN en PLANKEN.

Ontvangen per „MARY ROSE”

van Londen:

John Tamm's, fraaije en doelmatige waarborg-Kasten, van verschillende grootte peren patent Hangsloten, Papier- en Geldkistjes, Engelsche Jagtgeweren in kistjes.

(1904)

JOHN PRYCE & Co.

SMELTKROESEN

van diverse grootte.

Te bekomen bij

VAN OMMEREN RUEB en

(1904)

TOONEELKIJKERS,

van Avizard en Lemarié te Parijs; Drukwerk à 12 verres en anderen in fraaije sortering op ontvangst bij

(1901)

W. I. OLLAND. — Instrumenten

Noordwijk, tegenover het Java-H.

RESTAURATIE van F. TENTEE geb. J.

SCHILDPADSOEP.

Op den 8sten Julij zal, gedurende den loop van dag, bij de ondergeteekende verkrijgbaar zijn,

echte en nagemaakte SCHILDPADSOEP.

à Constant.

(1927)

F. TENTEE

geb. J.

„Ja.”

„Waar is de knecht, die er in vermeld is? Hij is aan het hôtél.”

„Neen, hij is daar niet. Te Badenbagh aan de zee hoorde ik, dat hij niet op Oostenrijksch gebied men mogt, wijl zijn naam in de pas niet vermeld. Ik heb hem dus naar België, zijn vaderland, teruggezonden, wat zeer onaangenaam was en bovendien kostte.”

„Waarom correspondeert gij in cijferschrift?”

Voor zoo ver ik weet, doe ik dat niet.”

„Wat? ge verhaalt leugens.”

Ik werd verontwaardigd; maar poogde mij te bedwingen en antwoordde bedaard, wat ik gezegd heb is waar. Ik correspondeer niet in cijferschrift.

„Maar ik heb bewijs.”

„Toon 't dan.”

Mijne telegrafische dépêche van den vorigen dag kwam ter tafel.

„Daar!” riep de ambtenaar zegevierend. „Daar, daar, enveertig! Ik zie het. Gij zult het ondervinden, want heeft een Engelschman met achtenveertig te maken?”

Ik poogde den ambtenaar te doen begrijpen, dat antwoorden waren op eenige vragen, mij gedaan door een letterkundigen vriend te Brussel. Ik zeide hem het eerste antwoord den tijd betrof, waarop een artikel verschenen was in een Engelsch tijdschrift.

THEATRE FRANCAIS DE BATAVIA.

Avec la permission de M. le Resident.

VENDREDI, 9 Juillet 1858.

Troisième représentation du troisième mois de l'abonnement.

LE VAL D'ANDORRE,

OPÉRA-COMIQUE EN 3 ACTES.

A l'étude: *Nizza de Grenade*, grand-opéra. — *L'Étoile Nord*, opéra-comique. — *la Vie de Bohème*, drame. L'entrée des coulisses pendant les représentations et répétitions est expressément interdite.

Le Spectacle commencera à 7 heures et demie précises.

Le Directeur-Gérant,
VAN KINSBERGEN.

BATAVIASCH E WEDLOOP SOCIETEIT.

Allen Leden worden uitgenoodigd ter bijwooning van een ALGEMEENE VERGADERING en LOTERIJ op Zaterdag 10 dezer. — De Wedkopen zullen plaats hebben op Donderdag, Vrijdag en Zaterdag den 13den, 16den en 17den dezer terwijl een Bal en Souper op Zaterdag den 17den door de SOCIETEIT zullen worden gegeven.

Namens de Directie.
De Secretaris,
THOMAS PRYCE.

BATAVIA, 5 Julij 1858.

(1943.)

DODARD'S beroemde Cognac.

id. id. **id. fijne wijnen,**
in kistjes van 1 dozijn.

ABEEL E N, DENNISON EN CO.

GILLES GREVINK,

Fabrikant van Zilverwerk te Amsterdam.

Allen Ondergeteekende zijn uit bovengenoemde FABRIEK ontvangen eenige fraaie **ZILVER- EN KRISTALWERKEN:**

Inktkokers, Twee rijk gedreven Dekers van verguld, in foudraal; Theepot en Melkkan; Crystallen Suikermant met zilveren hengel; Crystallen en een gegraveerd zilveren Suikermantje; een Wijn-Glas met gedreven voet; Visch-Saladedieners, Tafelschellen, Presenteer-Trompetjes, Vruchtenmes en een Rijk gedreven Stomestel met een middenkolom voor voorloop, met stomp en stomp.

Bestellingen voor deze fabriek worden mede aangenomen.

H. M. VAN DORP.

Per Nightingale en Mistrel.

100 Vaten versch Americaansch Meel, koperen Dekers, van 1, 1½ en 1½, Spijkers, Terpentijn-, patent vilt, Klokken, Water Crackers, en Head Tabak, enz., enz.

ABEEL E N, DENNISON EN CO.

VERSCH E GROENTENZADEN.

Bij

F. GÖRING en Co.

DOBIE DJAWA

biedt aan de gelegenheid tot erlangen van Wasch 2, 3, en 4 malen 's maands.

Nadere informatie bij

L. K. VAN SWIETEN,
(1942) (Massigit, Kampong Quitang).

Bij de Ondergeteekenden zijn wederom verkrijgbaar de zoo gunstig bekende

ELECTRO ZILVEREN BLADEN,

van 28, 26, 24, 14, 12 en 10 dm.,

dito Zuur-, Olie- en Azijn en Liqueurstellen, Groenteschalen en Inktkokers.

Voorts zijn steeds voorhanden:

AMEUBLEMENTEN VOOR SALONS,

Boudoirs en Gallerijen, alles solide en naar den laatste smaak bewerkt.

PRACHTIGE SPIEGELS,

van 8, 7, 6 en 5 voeten hoog.

De nieuwste Gravures in Rijk vergulde lijsten, divers Zilverwerk, waaronder zeer fraaie artikelen geschikt voor Cadeaux.

Fraaie versierde Tafel- en Dessert-serviesen,

Ronde en Vierkante Carpetten en Bankkleedjes, Bronzen en Vergulde Pendules en groote Vazen, Scheermessen van Rodger's en Aanzetrijmen van Cowan.

Prachtige Brôches,

Oorknoppen, Ringen en Braceletten met brillanten omzet. Parures Camée, Braceletten en Oorknoppen van Bloedcoralen voor kinderen.

GROOTE BRANDWAARBORGKASTEN.

BILLARDTEN MET LEIJEN BLADEN.

BRONZEN LAMPEN,

van 1, 2, 3 en 4 Lichtjes, etc. etc.

Alle deze artikelen zijn bij comptante betaling tot zeer billijke prijzen verkrijgbaar. Comptant, d. i.: voldoening bij de aflevering.

(1923)

Gebres. ROSELJE EN CO.

Verkrijgbaar:

ROODE SNOEREN VOOR FOURAGÈRES, die nimmer verkleuren.

SABEL-DRAGONS en FOURAGÈRES voor alle rangen.

GOUDEN DEGEN DRAGONS en STEEK-KWASTEN voor Heeren van de Waterstaat.

BORDUURSELS en ander ORNEMENTWERK voor Heeren Zee-Officieren.

Voortdurend alle soorten van

KWASTEN, KOORDEN EN FRANJES.

Tevens recommandeert de Ondergeteekende zich tot het veranderen van rang van Épauletten en fouragères, alsook het schoonmaken derzelfde, Borduursels, Galonnés, Chacots, etc.

(1814)

L. KUYK. — Passementwerker,
Bazaar Senin te Batavia.

Van den 16 Julij is eten buitens huis te bekomen 1 of 2 maal 's daags.

Bij

F. LEDUC.

NOORDWIJK

Schuins over de sluisbrug.

(1939)

Op nieuw verkrijgbaar

bij JACOMETTI & Co.

COMPLETE KEUKENSTELLEN,

(waarover zie nader Java-Bode dd. 3/7 October 1857, No. 79/80, advertentie No. 2995, welke zich bijzonder aanbevelen voor

Hôtels, Restauratie en huisselijk gebruik,

blijkens de tevredenheid over, en hooge waardering van dezelve door tegenwoordige bezitters. — Met één stel wordt 's jaars aan brandstof bespaart f 600,—.

Nadere bezigtiging van een reeds geplaatst en gebruikt wordend Keukenstel, alsmede informatie dien-aangaande te verkrijgen in het Restauratie-gebouw van Mevr. F. Tenté, geb. Juyes, in de stad.

Deze Keukenstellen worden ook des verkiezers afgeleverd half compleet, blijvende voor het gebruik even doelmatig. (1874)

PADANG-KOFFY

Bij kleine hoeveelheden voor huisselijk gebruik.

Bij

(1940.)

ABEEL E N, DENNISON EN CO.

Wordt gevraagd

Eene fatsoenlijke Europeesche Vrouw, ter op-passing van eene zieke dame.

Adres Letter X, Bureau Java-Bode.

(1919)

EENE KAMER DISPONIBEL,

Hoek Secretaristebaan en Nijprijk Oostzijde,

(1930)

f 40,000—

In leen te bekomen à 6 pCt., op eerste verband met borgen.

Adres
(1902)

H. E. LEVERT, qq.

A GENTLEMAN can be comfortably accommodated with a private family at Cramat near Parapatian.

Particulars at:

(1893)

H. M. VAN DORP.

Een gegradueerd Doctor

in de Genees- en Verloskunde, tevens Heelkundige, biedt zich aan om met Landeigenaren of Fabrikanten op Java in onderhandeling te treden voor de uitoefening der medische praktijk, willende hij zich tevens gaarne belasten met eenige administratieve betrekking.

Hierop reflecterenden gelieven zich te adresseren onder Lett. A. P. bij den Uitgever van dit blad.

(1921)

TE KOOP wegens vertrek: twee Huizen, een op Noordwijk en het andere op Bazaar Senin,

Adres bij

(1890)

BERTRAND. — Bazaar Senin.

TE HUUR met 1° Augustus het aangenaam en bij uitstek zeer net

HUIS op Noordwijk, thans bewoond door den heer Kessler.

Te bevragen bij

(1933)

ZWAGER.

1e Luitenant.

Men verwittigde mij daarop, dat ik niet gevangen genomen zou worden, maar toch, gedurende het onderzoek, onder toezigt der politie zou staan. De politie-agent, die mij vergezelde, was beleefder, dan zijn superieur. Hij was intusschen eveneens overtuigd, dat mijne gezindheid ten opzichte van 't Oostenrijksch gouvernement meer dan onschuldig was. Hij gaf duidelijk te kennen, dat ik de beleefdheid, waarmede men mij behandelde, alleen te danken had aan het tractaat tusschen Oostenrijk en Engeland van twee December.

Bij de deur van mijne kamer gekomen, vond ik die geopend en twee soldaten zaten op de canapé. Ze hadden mijn bagage in beslag genomen. Ik gaf de sleutels aan den agent, die mij vergezelde. Hij opende 't eerst mijn lessenaar. Op ieder ander oogenblik zou het onderzoek van de papieren, die hij bevatte, mij een groot genoeg verschaft hebben: maar thans werd ik er bitter boos om.

De eerste brief, dien hij opende en las, was van een overleden Indisch brigade generaal — de laatste, die hij mij schreef. Hij was geschreven uit Rammagge, en op de post gedaan juist voor het gevecht, waarin hij sneuvelde. Op het adres van dezen brief waren eenige woorden in het Russisch geschreven, die wilden zeggen, dat de brief niet gefrankeerd was. Er stonden op het adres ook eenige Bengalesche woorden, geschreven door den postdirecteur van het kantoor te Munut. Deze woor-

den behelsden mijn naam en adres, en dienden voor den inlandschen postbode, die geen Engelsch lezen kon. Deze brief werd ter zijde gelegd.

't Volgend document, door den agent ter hand genomen, was een brief van mijne moeder en betrof enkel familie zaken. Ik merkte thans op, dat de agent Engelsch verstond, want, toen hij de eerste pagina gelezen had, merkte hij aan: «dit is niets,» daar hij mij den brief overgaf. Een geschreven vrijmetselaars-diploma was thans aan de beurt. Hij opende het en daar hij geen vrijmetselaar was, had hij nooit een dergelijk stuk gezien. Hij vroeg mij wat het beduidde, en ik zeide 't hem. 't Werd niettemin ter zijde gelegd bij den brief van den generaal. De vierde brief was van een Duitsch heer, een attaché bij het prussische gezantschap te Londen. Ongelukkig werd er in gezinspeeld op mijne aanstaande reis naar Weenen, en hij raade mij schertsend te zorgen, dat ik niet achter slot kwam. Ik had den agent nauwelijks dien brief zien nemen, toen ik gevoelde, dat alles met mij gedaan was, en ik moet bekennen, dat ik bleek werd. Ik lachte intusschen hartelijk, want de geheele zaak scheen mij verbazend comiek. Mijn lagchen verkeerde spoedig in ernst, toen ik zag, hoe de agent de papieren weer in den lessenaar deed, dien toebot, aan een der soldaten overhandigde en mij verzocht hem te volgen.

(Wordt vervolgd.)

De tweede betrekking had op 't jaar, waarin eene nieuwe wet was verschenen van een zeker boek; dat het over een zin, dien mijn vriend wilde veranderen in een werk van mij, waarvan hij de proeven verzeeuwerde. De vierde vraag was eenvoudig — of hij — mijn vriend, ruij van Brussel of van Londen, naar welke plaats hij spoedig vertrekken zou — eenig geld zenden, dat hij voor mij in zijne bewaring hield. — Ik bemerkte, dat ik mij de moeite van deze opheldering had kunnen besparen; de ambtenaar luisterde niet. Hij was stellig overtuigd, dat ik te Weenen gekomen was, als de agent van alle mogelijke balingen in Engeland, en dat ik dientengevolge een gevaarlijck sijn was, in Oostenrijks hoofdstad.

Hij zijt dus een letterkundige? — Ik dacht 't wel. Welnu, ik moet uwe papieren zien. — Ik hoop, dat men mij die vernedering sparen zal, van die vernedering, wat vernedering? De papieren van mijn correspondent der Engelsche bladen worden onderzocht. Waar verkliest ge, dat het onderzoek plaats hebbe? — In het hôtél of hier? — In mijn eigen kamer,» antwoordde ik.

— Goed; ik zal u door iemand doen vergezellen. — Welk? — Daar een ander vinden, om uwe papieren te doorzoeken en mij verslag te brengen.»

TE KOOP of TE HUUR

Drie huizen in de Beerendrechtslaan en eene Steenbakkerij gelegen op Petodjo. Adres (1926) **DESCHAUX.** gang Chaulan.

TE HUUR Een Huis, aan den weg naar Tana-bang. Te bevragen bij (1903) **G. H. B. L. RUDOLPH.**

TE HUUR Een HUIS in de Beerendrechtslaan Adres (1937) **A. THIEBAULT.**

TE HUUR Een steenen HUIS, met dito bijgebouwen, gelegen op de hoofdplaats te Buitenzorg, te bevragen bij (1893) **Mr. F. ALTING MEES.** **J. C. VAN CHAMBON.**

Met 1 Augustus. **TE HUUR** Het aangename Huis, thans bewoond door den heer Wijnveld. Adres (1882) **STOK.** Particuliere Posterij.

SUN FIRE OFFICE Gevestigd te Londen sedert 1710. De ondergeteekenden agenten van bovenbedoelde Maatschappij in deze gewesten, zijn bereid om tegen Brandschade te verzekeren, tegen de volgende premien: Gebouwen van steen met pannen gedekt gelegen in de steden, zoomede goederen in dezelve. 1% s jaars. Gebouwen van steen met pannen gedekt, gelegen buiten de steden, en afgezonderd van andere gebouwen, zoomede goederen en meubelen, daarin aanwezig. 1% s jaars. Gebouwen van steen met pannen gedekt, zoomede Goederen, Producten, Machinerien, gereedschappen, enz. daarin aanwezig. 1% s jaars. Gebouwen van steen en hout of van hout alleen met pannen gedekt, zoomede goederen enz. daarin aanwezig. 1% s jaars. Gebouwen van Hout, met sirappen gedekt, zoomede goederen enz. daarin aanwezig. 1% s jaars. Schepen, liggende ter reeden. 1% s jaars. (1883) **TOLSON, HUNT EN Co.**

DE ZALF EN PILLEN VAN HOLLOWAY werken wonderbaarlijk in gevallen van huidziekte, T..... B...., te Schiedam, leed 18 maanden lang aan eene hevige huidziekte, en had eene menigte zweren in het aangezicht; op de handen en andere deelen des lichaams, meest voortkomende van schenrbuik, vele hem aanbevolen middelen had hij gebruikt, doch te vergeefs. Daar de ziekte in genen deele verminderde, zoo besloot hij eindelijk tot de zalf en pillen van Holloway, en na dezelven eenige weken lang gebruik te hebben was hij geheel hersteld van de ziekte zelve en bevindt zich thans overigens in den besten staat van gezondheid. De prijzen dezer Pillen en Zalf zijn als volgt: Doosjes pillen à f 4.— f 3.— f 5.— Potjes zalf à f 1.— f 3.— f 5.— Te Banjoemaas bij M. S. Cheriman. • Poerworejdo • F. Neumann. • Djocjocarta • Buijn & Co. • Souracarta • W. Veldman. • Salatiga • F. Kruthoffer. • Tagal • Wed. Dort. • Cheribon • W. Galistan. • Cheribon • M. Blok. • Samarang • H. L. de Lyon, V. H. Noman. Kolff & Co. en bij (1922) De hoofdagenten Soesman & Co.

JAVA-BODE. H. H. Intekenaren op bovengemeld Blad, die geneigd zijn met hun abonnement voor het tweede halfjaar 1858 voort te gaan, worden beleefd verzocht, hiervan zoo spoedig mogelijk aan den Ondergeteekende kennis te geven, en hem de gelden daarvoor Franco toe te zenden, op dat hij in staat gesteld moge worden, de oplage bij tijds te regelen. Prijs voor het tweede halfjaar: voor Batavia. . . . . f 12.50, • Java. . . . . 13.— • de Buitenbezittingen. . . . . 17.50. • Nederland. . . . . 22.50. Brieven franco aan den Administrateur, (1894) **H. M. VAN DORP.** De Intekening en Storting voor dat Blad kan ook geschieden bij V. H. Noman, Kolff en Co. en G. C. T. van Dorp te Samarang en E. Fuhr en Co. te Soerabaija.

BOEK-, KANTOOR- EN STEENDRUKKERIJ

VAN

H. M. VAN DORP, TE BATAVIA.

Door de ontvangst van NIEUWE EN FRAAIJE MATERIALEN en GOEDE PERSEN, kunnen thans op bovengenoemde DRUKKERIJ, alle bestellingen op DRUKWERKEN, net en spoedig worden gevoerd. Steeds zijn voorhanden verschillende HANDELS-PAPIEREN, als: Boombriefjes, Wissels, Rekeningen, Manifesten, Quitantiën Cognossementen, etc. etc.; alsmede Modellen van gedrukten, ten behoeve van **Landelijke Administratien,** die tegen zeer billijke prijzen geleverd worden.

JAVA-BODE 2e halfjaar 1858. **Let wel!** HH. geabonneerden op den **Java-Bode** worden beleefd verzocht om, indien zij hun abonnement voor het 2e. halfjaar 1858 niet wenschen voortzetten, de toegezonden nummers te weigeren of onder kruisband terug te zenden. Bij gebreke hiervan zullen zij als geabonneerden aangemerkt blijven. **H. M. VAN DORP.** (1924, BATAVIA, Junij 1858.

235 STAATS-LOTERIJ. Getrokken bij het Distributie-kantoor van de ondergeteekenden. **IN DE VIJFDE KLASSE.** Op No. 5651 een prijs van f 1000.— • 5678 • • • • 400.— Houders van onze nummers die kleinere prijzen hebben getrokken, ontvangen daarvan telkens na afloop der Loterij berigt. Loten voor de 236° en 237° Staats-Loterij zijn voortdurend te bevragen bij (1929) **VAN HAREN NOMAN en KOLFF.**

VERGULDE EN PALISANDER SCHILDERIJ-LIJSTEN van 40 cents tot f 21.— de voet; worden vervaardigd op alle verlangde dimensien. **SCHILDERIJ GLAZEN** van de grootste afmetingen. **Vergulde SUPPORTS.** Te Batavia bij (1943) **VAN HAREN NOMAN EN KOLFF.**

BIJ DE BOEKHANDELAREN LANGE & CO. komt van de pers: **WARNASARIE, INDISCH JAARBOEKJE** VAN **1858.** ONDER REDACTIE VAN **Mr. L. J. A. Tollens.** Versierd met het portret van Z. E. Mr. A. J. Duymaer van Twist, en een gezigt op den bazaar te Buitenzorg, en gebonden in fraai vergulden band. Prijs f 5.— (1914)

Le Brochure de: **LE VAL D'ANDORRE** se vend à f 1.— contant chez (1900) **VAN HAREN NOMAN EN KOLFF.** **H. M. VAN DORP** te Batavia heeft uitgegeven: **DURIEUX Gedichtjes voor de Ned.-Ind. Jeugd.** Prijs . . . . f 4.— • per dozijn • 8.— (1923). Debiteuren en Crediteuren in den boedel van wijlen den Soldaat Robert Busse, worden verzocht om binnen eene maand betaling of aangiften te doen. De Commissarissen. **VAN AALST, 2e Luit. der Infanterie.** **ROGGE, Sergeant der Infanterie.** **WILLEM I, 23 Junij 1858.** (1898)

Stoomgelegenheid

 Naar **SAMARANG, SOERABAIJA, CASSER, TIMOR** en de **MOLUKES** door het stoomschip **Macassar** op Dinsdag den 8 dezer. Naar **CHERIBON** en **SAMARANG**, per het stoomschip **Banda** op Zondag den 11den dezer, en Naar **PONTIANAK** en **SINGKAWANG**, per stoomschip **Padang** op Zondag den 11den dezer. Informatien bij (1928) **W. CORES DE VRIE** **VRACHT EN PASSAGE NAAR SAMARANG** wordt aangeboden per **Ned. Ind. Bank** **ELLEN**, kapt. **T. A. P. Wentholt**, den loop der volgende week te vertrekken. Informatien bij de Agenten (1938) **B. KOPERSMIT EN Co.**

Passage naar Nederland, wordt aangeboden met het extra spel en voor den overvoer van families, en enkele personen, bijzonder fraai ingericht. **NEDERLANDSCH FREIGHTSCHIP** **ADMIRAAL JAN EVERTSEN** gevoerd door kapitein **H. A. TEKELENBOM**. Deze bodem voert een geëxamineerd scheepsdoct zal den 12den dezer direct van hier vertrekken. Nadere informatien bij de Agenten, (1894) **B. KOPERSMIT en Co.**

Voor Vracht of Charter, het Amerikaansch Schip **TEXAS,** ladende 550 tonnen. Adres bij (1892) **PAINE, STRICKER en Co.**

BATAVIA. Uit het bij de Javasche Courant van heden geleverd verslag van den stand van het weduwen- en orfanden fonds van burgerlijke ambtenaren in Ned. Indië, dat het cijfer der uitgezette kapitalen, op ultimo 1858, tot eene som van f 864.600 was gestegen, hopen dus spoedig eene vermindering der schroothooge contributie te zien afkondigen. — Met leedwezen vernemen wij, dat alhier de is ontvangen van het overlijden van den heer **T. Benjamin Hofland**, aan boord van het mail-stoomschip op hetwelk hij de reize naar Europa maakte. Het stoffelijk overschot is op Malta ter aarde besteld, der, die den braven en ijverigen man gekend heeft, voorzeker zijn verlies beweenen. — Heden nacht, omstreeks 11 1/2 uren, is een hevige brand ontstaan in de woning van den zek. M....., op Pedjambon alhier woonachtig. Het huis bamboe is geheel afgebrand. **Demak 21 Junij.** — Heden morgen is alhier een beld buffelkalf geboren, maar slechts met één knie, beide lijven waren met de borst en den bovenbuik elkander gegroeid. Het geheel was voldragen en groeide. De beide lichamen hadden alle ledematen komen en voltallig. De vier pooten van het ene kalf de vier van het andere, en het vreemdste was het beld stel ooren aan den kop. Het ene stel was op zijne plaats, even als bij elken anderen goed geboort kalf. Het andere stel stond echter boven op het midden van den kop, de beide ooren, kander aan, in den vorm van een V. Jammer dat speling der natuur niet levend geboren en gebleven was. Voor hen, die er belang in stellen en zich de geboorte getrouwen het te komen zien, is dit beld geveild en opgevuld. (Sam. Ado. bl.)

BIJVOEGSEL behoorende bij den JAVA-BODE,

van Woensdag, 7 Julij 1858, No. 54.

Van gouvernementswege is te Cheribon openbaar uitgegeed het transport, gedurende 1858 tot en met 1860, van gouvernements producten van Karang Sambong, van Iadramatjoe, en van het zout, geld en andere goederen van laatstgenoemde naar eerstgemelde plaats, voor den prijs van 65 duiten den picol.

Batavia, 3 July 1858. — Door eene verplichtende handwijze in de gelegenheid gesteld om te melden, dat, gedurende de maand Junij, in de spaarbank der maat-schappij tot Nut van 't algemeen in O. I. is ingebracht een som van . . . f 17,272:—
teruggenomen . . . 5,800:—
dat in het geheel, tot ultimo Junij, de ontvangene bedroegen van 250 inleggers . . . f 116,999:25
terug genomen waren . . . 15,745:20

dat op dien datum eene som van . . . f 103,256:03
gebleef.

Matra's Westkust (Padung). — In het landschap heeft onlangs eenige spanning geheerscht, ter zake van de uitlegging van een godsdienstvoorschrift. Deze spanning heeft echter geene voor de rust schadelijke gevolgen gehad.

den 28sten Junij zijn alhier op publieke veiling, van de hand gezet 30,000 koffij, die hebben opgebracht eene som van f 59,546¹⁰⁰/₁₀₀, of gemiddeld f 23¹⁰⁰/₁₀₀, per picol; dus meer dan op de veiling van April jl.

(Jav. Court.).

AANKOMST DER LANDMAIL.

den avond van den 4 den dezer, kwam alhier ter land het Stoomschip *Palemhang*, gezagvoerder *Rose*, medebrengende de mailbrieven en dagbladen uit Europa, loopende tot den 25sten Mei. Wij haasten ons, lezers daaruit het voornaamste mede te deelen.

ALGEMEEN OVERZICHT.

Twee zaken trekken op dit oogenblik inzonderheid de aandacht: eene botsing tusschen de Turken en de Montenegrijnen, en een incident, dat wellicht aanleiding kan geven tot den val van het ministerie Derby.

De eerste aangelegenheid komt op het volgende neder.

Porte had onlangs troepen naar de Herzegowina gezonden, om er de Christenbevolking van dat gewest in veiligheid te houden. Zij had daarbij last gegeven, om het district Grahovo, dat eene Montenegrijnsche bezitting heeft, binnen te dringen. Dit heeft eene botsing tusschen de Turksche troepen en de Montenegrijn-bergbewoners ten gevolge gehad, waarbij de Turken eene gevoelige nederlaag hebben geleden, terwijl de Grahovo door de bewoners, op last van den vorst van Montenegro, in brand is gestoken. Deze aangelegenheid had aanvankelijk een ernstig aanzien, en gaf grond tot de vrees, dat zij tot verwikkelingen zou leiden.

Frankrijk namelijk trekt voor dit kleine land partij, zoo duidelijk is gebleken uit een artikel in den *Moniteur*, waarin beweerd werd, dat Turkije hoegenaamd geen zereiniteitsregten op dit vorstendom heeft, en nu in staat wil maken op de onafhankelijkheid van een klein land, alsmede dat de heer de Thouvenel in last had, staat van zaken op een loyale wijze bloot te leggen.

op eene regeling van grondgebied aan te dringen, waardoor aan alle moeilijkheden een einde gemaakt worden. De half officiële Oostenrijksche bladen hunne verwondering te kennen, dat Frankrijk zoo ooglopend voor de Montenegrijnen partij trekt.

De nadeelen van Turkije, om welks integriteit te behouden het den Oosterschen oorlog heeft begonnen, wordt andere Duitsche bladen in deze houding van Frankrijk eene bedekte bedreiging tegenover Oostenrijk open zien.

Overigens kan nog gezegd worden, dat het geschil tusschen Montenegro en Turkije eene vredelievende phase is, daar, blijkens eene dépêche, de *Moniteur* bericht mededeelt, dat de Porte hare toestemming geeft tot het staken der vijandelijkheden, zijnde bevel daartoe, onmiddellijk nadat dit besluit genomen aan de bevelhebbers der Turksche troepen gemaakt. De *Moniteur* voegt er bij, dat ten gevolge van de tusschenkomst der mogendheden en de goedwilligheid der Turksche regering, de kwestie waarlijk spoedig in der minne vereffend zal zijn.

De tweede is van een ernstiger aard: Lord Ellenborough, de president van den *Board of Control*, heeft de koningin zijn ontslag aangeboden, hetgeen door de koningin is aangenomen. De reden hiervan kan kortelijk volgt opgegeven worden. Na de inneming van Ceylon, eene proclamatie tot de bevolking van Oude Ceylon, waarin het grondgebied van dat koninkrijk, met uitzondering van de gronden van zes aan Engeland gebleven Zemindars, wordt geconfisceerd. Deze proclamatie was aan de regering van het moederland toegezonden, welke daarop eene dépêche aan lord Canning toekomen, waarin zij zijn gedrag in sterke bewoordingen afkeurde. Die aangelegenheid is in het Parlement ter sprake gebracht, waarop de bewuste geheime dépêche aan de beide Huizen werd overgelegd, bij welke de heer lord Ellenborough en lord Derby de staat van lord Canning ten hoogste afkeurden, en tevens met ronde woorden te kennen gaven, dat de beveling van Oude niet gelijk gesteld kon worden met de overwonnenen Cipayers van Bengalen, daar zij als eene onafhankelijke natie slechts de gelegenheid had aangegrepen, om hare onafhankelijkheid te herwinen. Deze beschuldigingen hadden, behalve eene hevige polemiek der dagbladen, ook nog ten gevolge, dat in de beide Parlements-sessies motien werden aangekondigd, ten doel hebbende,

om de openbaarmaking der geheime dépêche aan lord Canning af te keuren. De motie in het Lagerhuis door den heer Cardwell gedaan, luidde als volgt:

„Dit Huis, hoewel zich onthoudende van een gevoelen te uiten over de staatkunde eener proclamatie van den gouverneur-generaal van Indië betrekkelijk Oude, heeft met leedwezen en met ernstige bezorgheid gezien, dat H. M. regering, door de tusschenkomst van het geheim-comité der Oost-Indische Compagnie, aan den gouverneur-generaal van Indië eene dépêche heeft gericht, waarbij in hevige bewoordingen diens gedrag wordt afgekeurd, en het Huis is van gevoelen, dat zulk eene handelwijze van de zijde van H. M. regering, bij den tegenwoordigen toestand van Indië, de allerschadelijkste gevolgen in die bezitting zal hebben, door het gezag van den gouverneur-generaal te verzwakken en den verderen tegenstand aan te moedigen van hen, die altijd tegen ons onder de wapenen staan.”

Lord Ellenborough heeft daarop zijn ontslag ingediend. Bij gelegenheid, dat hij dit zijn besluit aan het Hoogerhuis mededeelde, verklaarde hij, dat hij dit zonder rug-gespraak met zijne ambtgenooten gedaan had, en de geheele verantwoordelijkheid van de dépêche aan lord Canning op zich nam. De tegenstanders van het cabinet laten zich hierdoor echter niet van het spoor brengen, maar houden vol, dat het geheele ministerie voor het gebeurde aansprakelijk is.

De motie van graaf Shaftesbury kwam in de hoofdzaken hier op neder, dat het Huis, geen oordeel kunvende vellen over de proclamatie van lord Canning, desniettemin zijn misnoegen moest uitspreken over het voorbarig openbaar maken der hem toegezondene dépêche, aangezien die openlijke blaam, door de raadslieden der kroon op zijn gedrag geworpen, tot verzwakking van zijn gezag leidt en tot aanmoediging van degenen, welke de wapens tegen Engeland hebben opgevat. Deze motie werd, niet eene meerderheid van niet meer dan 9 stemmen, ten voordeele van het ministerie verworpen. Wellicht veroorzaakt deze gebeurtenis den val van het ministerie Derby. Zoo veel is ten minste zeker, dat het in eene uiterst moeilijke positie geplaatst is, vooral nu de motie van graaf Shaftesbury met eene zoo geringe meerderheid in het Hoogerhuis verworpen is, hetgeen natuurlijk invloed zal uitoefenen op de stemming over de motie Cardwell, die tegen Vrijdag e. k. in het Lagerhuis verwacht wordt, en waarvan wij spoedig den afloop hopen mede te deelen.

Aan den anderen kant, is het nog de vraag, of lord Derby het parlement niet ontbinden zal, zoo de uitslag der stemming ongunstig voor het ministerie uitvalt. Wellicht heeft hij daartoe den moed niet. De bevolking wordt meer en meer ontevreden, nu het blijkt, dat noch de proclamatie van lord Canning en de daarop gevolgde veroordeeling van dien maatregel door het ministerie, noch de openbaarmaking daarvan het eigenlijke punt van kwestie is: maar alleen wie minister zal zijn: lord Palmerston of de graaf Derby. De *Morning Post* geeft dit duidelijk te kennen. Men leest in dat blad: „Aan het hoofd der zaken moeten meer vaderlandslievende en meer getrouwe ministers staan, dan die thans aan het bewind zijn. De bewuste dépêche van lord Ellenborough is slechts de jongste eener reeks van dwalingen, die met de optreding van dit cabinet is aangevangen, en eerst bij zijne omverwerping zal eindigen.” Behoeft men zich duidelijk te verklaren?

Overigens leverden de debatten in het Parlement weinig belangrijks op. De wijziging, welke door het Hoogerhuis in de bill, betreffende den parlementairen eed, gebragt werd, is door het Lagerhuis met 263 tegen 150 stemmen verworpen, waarna lord John Russell voorstelde eene commissie te benoemen, belast met het opmaken van een rapport van de beweegredenen, welke het Lagerhuis genoopt hebben, het amendement van het Hoogerhuis te verwerpen, met het doel om tot eene schikking van deze kwestie met het Hoogerhuis te geraken.

Lord Redcliffe, de diplomaat, die Engeland zoo langen tijd bij de Porte vertegenwoordigd heeft en zich sedert eenigen tijd in Engeland bevindt, is eindelijk als zoodanig vervangen. Zijn opvolger is sir Henry Bulwer, Engelsch commissaris voor de reorganisatie der Donau-Vorstendommen.

Nopens de definitieve opening der Parijsche conferentie is nog niets met eenige zekerheid bekend. Men schijnt te wachten tot den afloop der ministeriele crisis in Engeland.

De Spaansche Cortes zijn bij koninklijk besluit gesloten.

Het huis Orleans, weinige maanden geleden getroffen door den onverwachten dood der hertogin van Nemours, is op nieuw in rouw gedompeld door het afsterven der hertogin van Orleans, die plotseling op het kasteel Richmond bij Claremont is overleden. Deze vorstin, dochter van wijlen Frederik Lodewijk, erfgroothertog van Mecklenburg Schwerin, was geboren den 24 Januarij 1814, en den 30 Mei 1837 gehuwd met den hertog van Orleans, oudsten zoon van wijlen koning Louis Philippe. Zij heeft dus nauwelijks den ouderdom van 44 jaren bereikt. Dat zij eene der uitmuntendste vrouwen van onzen tijd was, is altijd door vriend en vijand erkend.

De prins v. Wallerstein, lid van de Wurtemberg-sche eerste kamer, heeft in de zitting van den 15den verklaard, dat de gemediatiseerde adellijken des lands afzien van hunne vordering, vervat in de adressen, die zij in der tyd bij den bondsdag ingediend hebben nopens eene verkorting hunner regten en privilegiën, als een gevolg van de verandering der constitutie in 1848.

Het laat zich aanzien, dat het in Pruisen, bij de verkiezingen, die in den aanstaanden herfst moeten plaats hebben, tusschen de verschillende partijen tot een warmen strijd zal komen. De kwestie van het opperbe-stuur des lands houdt de gemoederen steeds in beweging, terwijl zelfs de meest gematigde organen der openbare opinie in de overtuiging blijven, dat aan den tegenwoordigen provisionelen stand van zaken uiterlijk den 23sten October een einde moet komen. In het *Preuss. Wochenblatt* komt thans een artikel voor, hetwelk eene zekere sensatie heeft gemaakt, en waarin dit orgaan van het linker centrum, ofschoon anders voorzigtig met dergelijke kwestien, vrij duidelijk aanwijst, welke gevaren

het monarchaal beginsel zelf, door eene onbepaalde verlenging van den tegenwoordigen toestand, heeft te duchten. Niet minder scherp doet het blad uitkomen, welke wezenlijke moeilijkheden er uit zulk een toestand, zoo als die reeds sedert 23 October 1857 bestaat, voor het rijk moeten voortvloeijen, uit den daardoor verzwakten invloed naar buiten; veroorzaakt door een totalen stilstand zijner inwendige ontwikkeling. Het is overigens genoeg bekend, dat vele, niet door eigenbelang bestuurde, personen, zelfs dezulken, die tot de uiterste regterzijde behooren sedert eenigen tijd soortgelijke inzichten hebben, terwijl de voorstanders van het voorloopig bevel, die tevens tegen het regentschap zijn, tot nu toe slechts zijn ondersteund door zulke bladen, die mild of meer met de buitenlandsche gouvernementeën sympathiseren; en het laat zich gereedelijk verklaren, dat deze laatste er niet tegen hebben, wanneer Pruisen in zijn politieke invloed belemmering of tegenwerking ondervindt.

Zooals men zich zal herinneren, heeft de Engelsche regering onlangs eene commissie van onderzoek benoemd; betreffende den Stadetol op de Elbe. Deze zaak is nu onlangs ook in den senaat der Vereenigde Staten ter sprake gekomen, waarin mededeeling gevraagd werd nopens den aard van dien tol, in hoeverre zijne heffing wettig is, en welke middelen behooren te worden aangewend, om de Amerikaansche schepen van dergelijke lasten te bevrijden. Men denkt, dat Hanover, met het voorbeeld van Denemarken voor oogen, vrijwillig eene billijke transactie zal voorstellen.

De vijfde buitengewone zitting, waartoe de Noor-weegsche Storting tegen 10 dezer te Christiania bijeen-geroepen was, is door den prins-regent van Zweden geopend. Vóór zijn vertrek uit Stockholm heeft de prins een intérimair bestuur benoemd, bestaande uit prins Oscar, als president, benevens de ministers van oorlog en justitie met den staatsraad *Wallenstein*. In de eerste bijeenkomst heeft de vergadering zich nog slechts bezig gehouden met het reglement van orde en andere voorloopige schikkingen.

Een schrijven uit St. Petersburg deelt den hoofdinhoud mede van de keizerlijk Russische ukase, betreffende de emancipatie der lijfeigene boeren. Daarbij wordt aan de comités in de gouvernementeën de weg voorgeschreven, dien zij te volgen hebben, met bevel dat zij hunnen arbeid binnen zes maanden moeten voltooijen. Uit dat reglement, 't welk eene soort van beredeneerd programma is van hetgeen door deze comités verricht moet worden, blijkt in het algemeen, dat het bestaan van het lijfeigenschap voor altijd in Rusland afgeschaft is, en zich voortaan onder geen vorm hoegenaamd meer kan vertoonen, en dat de toestand der boeren, zoodra de reglementen eens zijn bevestigd, gelijk zal zijn aan dien van de overige klassen der burgers.

NEDERLAND.

Rotterdam, 21 Mei. De weersgesteldheid, ofschoon niet bepaald zacht te noemen, is toch sedert eenige dagen minder schraal. Er is ook herhaaldelijk eenige regen gevallen, waardoor het watergebrek iets minder en de vruchtbaarheid wat bevorderd wordt.

— H. M. de koningin bevindt zich, sedert den 7den, te Parijs. Over de schitterende feesten, die ter eere van H. M. gegeven worden, alsmede over den indruk, die de bekende schranderheid en groote bekwaamheden van H. M. in die wereldstad gemaakt hebben, zie men de bijzonderheden lager, onder de rubriek Frankrijk.

— Z. K. H. prins en prinses Hendrik hebben dezer dagen eene buitenlandsche reis ondernomen.

— Men verwacht, dat Z. M. de koning eerstdaags naar het Loo zal vertrekken.

— De verkiezing te Leeuwarden, ter voorziening in de vacature in de tweede kamer, ontstaan doordien de heer Bieruma Oosting een repterlijk ambt heeft aangenomen, heeft den volgende uitslag opgeleverd: Inge-komen 831 geldige stembiljetten. De heer dr. Idzerda bekam 401 en mr. J. Bieruma Oosting 382 stemmen. Er zal den 25sten Mei eene herstemming plaats hebben.

— Bij de den 18den te 'sHage plaats gehad hebben-de herstemming voor het lidmaatschap der tweede kamer, tusschen de HH. mr. L. Metman en J. P. Delprat, is laatstgenoemde gekozen met 631 stemmen, tegen den heer Metman, die 599 stemmen bekomen had.

— De Eerste Kamer der Staten-Generaal zal, den 26sten Mei aanst., hare werkzaamheden hervatten. Zij is het laatst den 24sten December jl. vergaderd geweest.

— Ter voorziening van twee vacatures in de provinciale staten van Noordholland (in plaats van de HH. mr. C. H. B. Boot en J. Spengler) hebben de verkiezingen in het hoofdkiesdistrict Amsterdam, slechts één beslissend resultaat opgeleverd, zijnde de heer N. J. Momma gekozen. Voor de andere vacature moet herstemd worden tusschen de HH. mr. J. M. van Maanen, en Abr. de Vries.

— Z. M. heeft benoemd J. G. A. Gallois, oud res. op Java, tot ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw; — *gedetacheerd*: den 2den luit. H. Bowier, van het 8ste reg. inf., voor den tijd van 5 jaren, bij het wapen der inf. van het leger in Oost-Indië; — *vergund*: aan A. J. F. Jansen, resident van Menado, het aannemen der onderscheidingsteekenen van commandeur der kon. orde van Isabella la Catolica, hem door de koningin van Spanje geschonken; aan den offic. van gez. 2de kl. in Oost-Indië, G. J. Wienecke, thans met verlof hier te lande, der gouden medaille voor burgerlijke verdiensten, hem door den grooth. van Saxe-Weimar-Eisenach toegekend; en aan J. H. Tobias, resident van Rionw, de onderscheidingsteekenen van ridder der orde van het Legioen van Eer, hem door den keizer der Franschen geschonken; aan G. F. de Bruijn Kops, eervol ontslagen luit.-ter-zee 1ste kl., laatst. onderhaven- en equipagem. te Batavia, en aan den op verz. eervol ontslagen adj.-intend. der mil. adm. in Oost-Indië, S. H. Eerdmans, het blijven dragen van den uniform. — *Beroofd ontslagen*: J. F. R. S. van den Bossche, als gouverneur van de Ned. Bezitt. ter kust van Guinea, met dankbetuiging en *be-paald*, dat hij zal terugtreden in zijne positie van Oost-Ind. ambt. met verlof, en benoemd tot gouv. van genoemde bezittingen C. J. M. Nachtigals, thans die betr. tijdelijk waarn. met toeken. van den rang van luit.-kolonel; — *eervol ontslagen*: P. J. Runckel, buickhouder en officier van

justitie, tevens belast met de functien van secretaris en kassier voor de dienst der Nederlandsche bezittingen ter kuste van Guinea, onder toekening van pensioen.

FRANKRIJK.

Nopens het verblijf van H. M. de koningin der Nederlanden te Parijs, verneemt men de volgende bijzonderheden: H. M. de koningin der Nederlanden, vergezeld van H. D. jeugdigen zoon, prins Alexander, is langs den Straatsburger spoorweg, den 7den Mei, te zes uren te Parijs aangekomen.

Z. K. H. prins Napoleon had, op last des keizers, zoo mede de burggraaf de Laferrière, kamerheer van Z. M., zich naar Straatsburg begeven, ten einde de doorluchtige reiziger te ontvangen en haar tot Parijs te vergezellen.

Bij hare aankomst aan het spoorweg-station, is de koningin door den keizer-zelfen en door H. K. H. prinses Mathilda ontvangen. Na vervolgens in het rijtuig gestapt te zijn, heeft H. M. zich langs den Boulevard van Sebastopol en de Rue de Rivoli naar het paleis der Tuilerien begeven, waar H. D. gewacht werd door de keizerin, prins Jérôme, de groothertogin Stephanie van Baden en de hertogin van Hamilton.

De gravin van Montebello, hofdame der keizerin en de burggraaf de Laferrière, kamerheer des keizers, zijn aan H. M. toegevoegd, gedurende al den tijd van haar verblijf te Parijs.

Prins Jérôme Napoleon heeft zich, den 8sten Mei, naar het paviljoen Marsan begeven, om een bezoek af te leggen bij zijne nicht, H. M. de koningin der Nederlanden.

Ten 3 uren 's namiddags heeft H. M. de koningin, vergezeld van de tot haar gevolg behoorende personen, een tegenbezoek afgelegd bij prins Jérôme, op het Palais Royal.

H. M. de koningin heeft verder het hôtel der Invaliden bezocht. Bij het uitstappen van het rijtuig werd H. D. door den commandant-generaal van het hôtel ontvangen, daar de gouverneur door ongesteldheid genoodzaakt werd, zijne kamer te houden. Vergezeld van den geheelen staf, heeft H. M. zich van het hôtel naar de kerk en van daar naar het graf van keizer Napoleon I begeven. Na zich ook korten tijd te hebben opgehouden in de kapel Saint Jérôme, heeft H. M. achtereenvolgens de eetzaal, de keukens enz. bezigtigd, en vertrok H. D. na een vrij lang bezoek, dat van hare belangstelling in hooge mate scheen te getuigen.

Den 9den Mei bragt H. M. met den keizer een bezoek aan den *Pré Catalan*.

H. M. de koningin, vergezeld van den graaf de Nieuwerkerke en H. D. gevolg, heeft zich in de volgende dagen naar het Senaats-paleis begeven. H. M. is beneden aan den prachtige eere-trap door den groot-rendaris, den generaal d'Hautpoul, ontvangen geworden. De koningin heeft met veel belangstelling alle zalen van het paleis bezigtigd, die van den *Livre d'Or*, de kapel, de geschiedkundige zaal van Maria de Medicis, de prachtige troonzaal en de rijk versierde salon des keizers. H. M. heeft, gedurende haar bezoek, onderscheidenene malen hare hooge tevredenheid betuigd over de nieuwe galerijen van het Museum *du Luxembourg*, waar, zooals men weet, de meesterwerken onzer voornaamste levende schilders bijeengebragt zijn. Deze galerijen zijn gedeeltelijk nieuw aangelegd, en eerst onlangs verricht geworden met de meesterstukken van Ingres, Horace Vernet, Eugène Delacroix en andere beroemde tijdgenooten.

De senaat hield eene algemeene zitting, tijdens de vorstin de verschillende zalen van het paleis bezocht.

Nadat de koningin den senaat verlaten had, begaf H. D. zich naar het Museum *des Thermes* en naar het hôtel *de Cluny*. Aldaar is zij ontvangen door den administrateur van het museum, den heer du Sommerard, en heeft met veel belangstelling alle collectien in het hôtel *de Cluny* en het oude Paleis *des Thermes* bezigtigd. H. H. vertrok eerst te vijf uren, na hare voldoening betuigd te hebben over hetgeen zij gezien had; ook heeft de koningin nog het museum *du Louvre* bezocht.

Den volgende dag heeft de vorstin, vergezeld van den prefect der Seine, een bezoek afgelegd in de paviljoens van de centrale Hallen. De toeloop van nieuwsgierigen werd bij die gelegenheid binnen kort zoo groot, dat H. M. zich genoopt zag spoedig te vertrekken. Vervolgens heeft zij de Hellige Kapel en de Notre Dame bezigtigd, waar de abt Lecourtier de vorstin ontvangen heeft. Na de Notre Dame verlaten te hebben, begaf de koningin zich naar het Raadhuis.

H. M. heeft ook Versailles bezocht.

Op verlangen des keizers, onder wiens geleide H. M. de koningin dit uitstapje naar Versailles heeft gedaan, zouden de groote fontein en aldaar in werking gebragt worden, toen het bleek, dat dit door eene verstopping in een der pijpen niet behoorlijk kon plaats hebben. De keizer heeft daarover zijn ongenoegen te kennen gegeven en in gevolge daaromtrent gegeven strenge bevelen, wordt er nu dag en nacht doorgewerkt, om dit beletsel uit den weg te ruimen.

Den 15den heeft op de tuilerien een groot diner plaats gehad, ter eere van H. M. de koningin der Nederlanden en den kroonprins van Wurtemberg. Men heeft opgemerkt, dat bij deze gelegenheid, voor de eerste maal sedert het bestaan van het keizerrijk, van de gewoonte was afgeweken, om slechts een gedeelte van het corps diplomatique tegelijk uit te noodigen. Het diner namelijk werd bijgewoond door al de gezanten en gevolmagtigde ministers, alsmede door hunne echtgenooten.

Den 17den heeft de keizer ter eere der koningin, in het bosch van Boulogne eene revue gehouden over zes regimenten cavallerie, die te Parijs en te Versailles in garnizoen liggen. De keizer heeft hierbij het bevel gevoerd en onderscheidene manoeuvres gecommandeerd. Behalve de keizer en de keizerin en de koningin, woonde ook de kroonprins van Wurtemberg de revue bij.

H. M. is over hare reis ten hoogste voldaan; al wat H. D. te Parijs heeft gezien, schijnt haar te bevallen. Vooral betoont H. M. zich ten hoogste ingenomen, met de ten uitvoer gebragte openbare werken, en heeft H. D. eene bijzondere belangstelling doen blijken in die, waarvan de plannen thans gereed zijn, en waaromtrent de keizer H. M. in persoon de noodige aanwijzingen heeft gedaan.

BRITSCH-INDIË.

De volgende mededeeling, die nauwkeurige berigten omtrent de bewegingen der rebellen behelst, is uit de *Poona Observer Extra* van den 10den Junij.

Allahabad 8 Junij 1858. „*Sir Hugh Rose* berigt, dd. 4 Junij, van Calpee, dat onze troepen met den meest mogelijken spoed naar Gwalior marscheren.

„Op den 3den Junij waren te Moharar, tusschen de Moharar en Scinde rivieren, op weg naar Gwalior: vier 9 ponders, twee escadrons van H. M. 14de regiment dragonders, 150 man van de Hydrabad cavallerie, een vleugel van H. M. 86ste regiment, en acht compagnieën van het 25ste regiment Bombay inlandsche infanterie, onder kolonel *Robertson*.

„Te Attakona, twee dagmarschen op den weg naar Gwalior, waren, op den 3den Junij: Brigadier *Stewart* met zijne kolonne, bestaande uit den overblijvende vleugel van H. M. 86ste regiment; H. M. 71ste regiment en een escadron van het 14de Ligte dragonders en artillerie.

„Scindia is in gemeenschap met de kolonnes van kolonel *Robertson* en Brigadier *Stewart*.

„Het nieuws van den 1sten Junij, van *Scindia*, op den 3den, door Majoor *Mac Pherson* ontvangen, die zich bij den Brigadier *Smith* bevindt, luidt gunstig; Scindia en zijne Ministers vertrouwen, dat alles goed zal afloopen. De rebellen zijn ter neer geslagen en men zegt, dat de troepen naar *Scindia* gekomen zijn, om gered te worden. Zij hebben het grondgebied van *Scindia* niet geplunderd, maar alles betaald, hetwelk aantoon, dat zij de bevolking tot vriend willen houden.

„Het nieuws, op heden ontvangen, is, dat de rebellen duizend man en zeven stukken geschut in het Fort te Gwalior hebben geplaatst.

„De *Rao Sahab*, neef van den *Nana*, is het benoemde opperhoofd; — *Tattia Topie* is de eigenlijke aanvoerder. De Radjahs van Banpore, Shahghur en Zodiari, en de aanvoerders der rebellen van Kotah zijn naar Gwalior uitgenoodigd.

„Het hoofdkwartier der rebellen is te Phobaugh (Phoolbaugh?); er zijn op al de wegen detachementen geposteed. De rebellen verzamelen voorraad en brengen amunitie in gereedheid. Op den 3den Junij zijn omtrent negen honderd Sipajers de Jumna te Rajapore Ghaut, in het district Futehpore, overgetrokken, en duizend man van Herree staan op den regter oever gereed, om mede den overtoot te bewerkstelligen.

Bombay Gazette, 12 Junij.

— Te Mhow is eene expresse van Goona ontvangen van den 3den Junij, houdende, dat de rebellen, na Gwalior aangevallen te hebben, Mahona genomen hadden en vermoedelyk op Nerwar en Seepree aanrukten.

Mahona is omstreeks dertig mijlen ten noorden van Seepree, op den weg naar Gwalior, en Nerwar is een sterk fort ten noord-oosten.

De rebellen, die voorondersteld worden, die van Jhansi, Kota en Calpee te zijn, moeten 17000 man tellen en naar evenredigheid cavallerie hebben.

Al de opgestane troepen van Scindia hebben zich te Gwalior bij hen gevoegd. Scindia heeft de bescherming van Jhansi ingeroepen.

Op sommigen rust de blaam, Gwalior onbeschermd en zonder Europeesche troepen te hebben gelaten; want nu is er tusschen Jhansi en Mhow geene Engelsche magt, om de gemeenschap open te houden, met uitzondering der zwakke kolonne onder het bevel van kolonel *Smith*, eigens tusschen Kolarus en Chundaree. Deze kolonne bestaat uit H. M. 8ste regiment Huzaren, 1ste regiment Bombay Lansiers, 3de regiment Bombay rijdende artillerie, zes kleine kanonnen, H. M. 95ste regiment en het 10de Inlandsche Infanterie; met elkander niet meer dan 1700 man. Zij werden door Generaal *Roberts* gezonden, om de forten van Paduan en Chundaree aan te vallen, en zulks zonder een enkel stuk geschut en, zoo als wij hooren, zelfs zonder Ingenieurs of mijngereedschappen. Deze kolonne werd naar Seepree, eene opene stad, gezonden, en zoo zij door de rebellen, onder aanvoering van Tantea Topie, een neef van den ouden Nana, belegerd wordt, alsdan vreezen wij, dat zij hare stelling niet kan handhaven maar naar Jhansi zal moeten terugtrekken.

CHINA.

Het meest opmerkelijke feit in den tegenwoordigen stand onzer zaken met China is, dat, naarmate wij op de Pei-ho en in de richting van Peking vooruitgaan, wij te Canton allengs grond verliezen. Onze laatste berigten behelsden, dat de forten aan den mond der Pei-ho waren genomen. Deze forten hadden eenige zeer zware stukken geschut, maar de Chinezen hadden er niet voor gezorgd, om ze vrij te kunnen laten werken, en het gevolg was, dat hun vuur op eenige punten geconcentreerd was. Hadden onze schepen die eenmaal gepasseerd, dan waren zij betrekkelijk veilig.

Kort nadat de Gevolmagtigden zich van de monding der rivier verzekerd hadden, trokken zij naar Tientsin, een afstand van bij de zeventig mijlen. Daar hadden zij zich nog niet lang gevestigd, of er kwamen twee Commissarissen van Peking aan, maar met welke volmagt, is nog niet duidelijk gebleken.

Op den 7den dezer maand was er eene bijeenkomst van de Commissarissen en de gevolmagtigden, waarbij het gedrag der eersten vredelievend, en dat der laatstgenoemden waardig, doch koel was. Het gerucht wil, dat een dezer twee Commissarissen slechts een gering mandarijn is, maar daarop valt geen staat te maken.

Het zoude onberaden zijn, om eenig oordeel te vellen over het vooruitzicht eener spoedige regeling der zaken.

Dat de Keizer, of liever het Keizerlijke Hof (want hij zelf lijdt aan verlamming ten gevolge van een losbandig leven) thans tot eene onderhandeling zoude komen, omdat de rebellen het in verschillende streken lastig maken, is een punt van overweging, en onze onmiddelijke aantogt op Tientsin, na de vernieling der forten, kan de Chinezen verrast en genegen gemaakt hebben, om onderhandelingen aan te knopen; maar, tenzij men verstandig en sluw deze neiging benuttige, en tenzij er spoedig toebereidselen tot het sluiten van een tractaat gemaakt worden, kunnen wij verdere vijandelijkheden verwachten.

Met het oog op het behoud zijner positie, heeft Elgin 1500 man van Hongkong en van Canton gevraagd. Hij krijgt slechts omtrent 700 man van 59e regiment der voorloopige Brigade Mariniers en de koninklijke Artillerie.

Het geeft ons te moeten mededeelen, dat de Choh bij het afzakken der rivier, in het 59e regiment is gebroken, en dat een twaalfstal manschappen als offer van deze vreeselijke ziekte gevallen zijn.

Ten einde den haghelijken toestand der onderlingen in het Noorden te onderkennen, is het de oogen op Canton te vestigen. Daar hebben de lukte aanval op de *Dapperen* en andere oorzaken aangemoedigd en de overhand vernietigd, die de genooten, door de inname van die stad, hadden behaald. Er is voor enkele vreemdelingen geen gedeelte van ton meer veilig, en zelfs in de hoofdstraten worden officieren begeleid worden en op hunne hoede zijn. Er den dikwijls eene menigte vuurpijlen uit den omtrek wallen in de stad geworpen. De begeerte, om de hoofden der vreemdelingen meester te maken, tot vele moordaanslagen aanleiding gegeven, en bijzonder zijn verscheidene Sipajers onthalsd geworden. Drie menschen (waarvan twee Engelschen en een rikaan) werden vermoord of gevangen genomen, toen zij in een sampan van Whampoa naar Canton begeven; dit geschiedde door Chinezen in drie slachten, waarvan er eene tegen de sampan aanliep en deed omkantelen, waarna de vreemdelingen opgeen vermoord, of levend ontvoerd werden.

Zulke voorvallen mogen in de oogen van afwezigen onbeduidend schijnen, maar, wanneer men oog houdt, dat deze daden gepleegd worden door zeer voorzigtig, zoo niet bedeesd volk, en zulks de kanonnen onzer schepen, of in eene stad, die namen hebben, dan toonen zij eene vernieuwde en gelukte trotsering aan onzer magt, door de inwoners Kwang-tung op te ruïnen, heigeen voorzeker door het te Peking wordt aangemoedigd, ten einde de onderdelingen te rekken, en die eischen van de hand te zien, die hun niet bepaald aanstaan, en te vertrop op onze gewaande onmagt, om eenig belangrijk ge van het Chinesche rijk lang in handen te houden.

Het welslagen der bondgenooten in hunne aangeheden met China, kan niet beoordeeld worden naar tijdelijke voordelen, of naar het wijkten der Chinezen.

Voor het tegenwoordige staat de geringe wezen vooruitgang der bondgenooten in geene verhouding den grooten voorspoed hunner wapenen; en hoewel schelijk ook het sluiten van een verdrag voor het o blik moge zijn, staat het nog te bezien, of de hoog en constitutionele afkeer der Chinezen genoegzaam fnuikt zijn, om zulk een verdrag tot iets meer dan een tijdelijke overeenkomst te maken. Pihkwei heeft den den Commissarissen officieel bekend gemaakt, dat H. H. tsung-han, de nieuwe Gouverneur van Kwang-tung, de zegels zijner betrekking heeft overgenomen, en de onderkoning is, tot wien alle klagten moeten worden.

Verleden Zondag heeft Pihkwei den Commissarissen der bekend gemaakt, dat eene proclamatie, met H. H. zegel gestempeld, in de Westelijke omstreken is geplakt, waarbij de *dapperen* en alle ware vaderland aangespoord worden, op te staan en de vreemdel te verjagen.

De politie is dadelijk daarop uitgegaan en heeft proclamatie binnen gebragt, die veel beweging verzaakte, en het bleek te zijn, zoo als Pihkwei had, schoon de deugdelijkheid van het zegel nog niet bleken is.

De vonnissen van twee mariniers, die vermoord geworden wegens het vermoorden van Chinezen, bekend gemaakt. Zij zijn veroordeeld tot tien jaren dw arbeid.

Men gelooft, dat het vonnis van den derden man hetzelfde is, doch hetzelfde is ter bevestiging naar Eng gezonden.

— Een ongegrond gerucht werd kortelings verspreid, dat Ningpo in handen van de rebellen of maraud gevallen was.

De laatste berigten van het tooneel des oorlogs, streeks het midden der provincie, zijn van den 27sten.

Eene andere stad, Wui, was in handen van de ger van Shih Takai gevallen.

De stad Suchau houdt het nog uit, maar Chichu ingenomen, waardoor Wanchau bijna in het bereik het invallende leger gebragt wordt.

De onrust is hier bijna geweken, ofschoon de vlugtelingen van het binnenland aankomen. Hang is misschien het gewenschte punt der overweld, maar hun vooruitzicht, om de hoofdstad der provincie bereiken, ligt nog in het verschieit.

De togt van de Novara.

Wij hebben, in een vroeger nummer van onze Courant (van den 2den Junij), den lezer een kort overzicht gegeven van de togt van de *Novara*, die het Oostenrijksche Fregat *Novara* en de natuuronderzoekers van dien bodem aan Java hebben bragt. Toen was ons het belangrijkste gedeelte der togt, die natuurkundigen op Java uitgevoerd, nog onbekend. Wij thans in de gelegenheid gesteld, de bijzonderheden daarvan te vermelden, en verneemen — bij de belangstelling, waarmede de heele wetenschappelijke Europa het oog gevestigd houdt, verrigtingen der *Novara* — onzen lezers er geene ondienst te bewijzen.

Het kinaplantsen te Tjibodas, gelegen boven Tjipannas, niet (zoo als wij toen berigten) slechts „vlugtig in oogensch genomen“, maar de gekweekte kina-boomen aldaar werden Dr. K. Scherzer, met de meest mogelijke nauwkeurigheid, staat, nagezien en onderzocht. Deze beroemde reiziger werd geleid door den Inspecteur Dr. J. E. de Vrij, die ook den der expeditie, den heer Dr. F. Hochstetter, in den krater van Goenoeng-Gedé had vergezeld. De ambtenaar, belast met de der kina-cultuur, reeds door brieven uit Batavia met het men der reizigers, om hem een bezoek te willen brengen, gemaakt, was hen tot Tjipannas te gemoet gekomen, maar twee dagen wachten aldaar, weder vertrokken, daar het regemis van alle tijding omtrent huane komst, zoo bij hem, als het gewestelijke bestuur, het gevolg scheen te zijn van een ander reisplan. Later bleek echter, dat het niet aankondigen hunne reis slechts een verzuim was geweest; want twee leden der wetenschappelijke Commissie, de heeren Scherzer en Hochstetter, na den Goenoeng-Gedé bezocht te hebben, hadden den heer de Vrij, hunne reis van Tjandjoer tot Badoeng, en

plaats, begeleid door den heer *Visscher van Gaasbeek*, Assistent-landmeter aldaar, verder tot *Lembang*. De raadgevingen, waarmede de eerwaardige, hoogbejaarde *A. Humboldt* de instructie der reizigers van de *Norara* had verrijkt, werden ook die: zich op Java toch vooral in verbandtenis te stellen met den heer *Junghuhn*, die hun „gedurende hun verblijf op dit eiland, van het grootste nut zou kunnen zijn.“ Er waren verscheidene plaatsen op Java, die *von Humboldt* nader onderzocht, en waarvan hij opgelost wenschte te zien, waarop hij ook pas verschenen IVde gedeelte van zijn *Kosmos* opmerksaam gemaakt. Eenige er van had de heer *J.* reeds na zijn aankomst op Java nader doorgrond. Andere wachtten nog op meer lichting. De heer *Hochstetter* kon echter, tot aan zijn vertrek naar *Batavia*, over niet meer dan nog 7 dagen tijd beschikken; terwijl *Dr. Scherzer* genoodzaakt was, reeds den volgenden dag derwaarts terug te keeren.

De eerste hoofde moest een reisplan naar een niet te ver afgelegen landstreek ontworpen worden, waar, binnen de kleinste mogelijke uitgestrektheid, de grootst mogelijke verscheidenheid en afwisseling in de natuur gevonden wordt, ten einde, binnen een zoo klein gebied, ten minste alle op Java voorkomende geologische verschijnselen te kunnen zien en te onderzoeken. Hiertoe werd het district *Rongga* gekozen. Aldaar toch is het tertiaire gesteente met zijne klei- en zandsteenlagen en met een overvloedige fossiele overblijfselen, tot op meer dan 3000' hoogte, sterk ontwikkeld; er komt een uitgebreide zoetwater-formatie voor; kalksteenen (het bovenste lid van het laagsgewijze gebergte) van welke hopen voorzien, worden aldaar gevonden; eruptieve gesteenten, porphyrybergen en gangen (filons) van dioriet; wijders ontbreken evenmin kalkbreziën en vulkanische puingesteenten; en al, overal verschillende vormen staan in menigvuldige onderlinge aanraking, terwijl op geringe afstanden rondom dit district talrijke bergen hunne deels nog dampende, van kraters doorboorde toppen verheffen.

De 17de Mei werd te *Lembang* aan de studie der verzamelingen, die de petrefacten, en de 18de aan de onderzoeking van den krater des bergs *Tangkoean Praoe* toegewijd, die onder de verschillende vormen de grootste op dit eiland is. De veranderingen, die ondergaat heeft, zowel wat aangaat den aard der vulkanische werking, als de plaats in de beide kraterbodems, waar zij de sterkste openbaart, vielen zelfs den vreemden reiziger in het oog, ofschoon hem deze krater niet dan uit beschrijvingen bekend was.

Den 19den ging de reis over *Bandong*, in het westelijke gedeelte van dien naam, tot aan den *Tjoeroek-Djompang*, waar *Taroem* ophoudt een stil, tusschen lage oevers heenvlietende stroom te zijn, en haren eersten waterval vormt. Hier strekt een porphyry-gebergte, dat in louter afzonderlijke toppen en oprijzen, dwars door de vlakte heen, die daardoor in twee gelijke helften wordt verdeeld. Van den genoemden waterval af, door de bedding der *Tji Taroem* (— boven d. i. opwaarts van den val, door het aanwezig van den porphyrydam tegen alle uitsluiting bevestigd, —) al dieper en dieper uitgegroefd te worden, kloof te vormen, die aan den geoloog een welkome ongenade verschaft, om de elkander dekkende, uit zoetwater afkomst, lagen te zien, welke het vroegere meirbekken hebben gevuld, en in het tegenwoordige plateau van *Bandong* hebben heroverd. Later werden nog eenige andere, dieper in het binnenste van het porphyry-gebergte gelegene plaatsen bezocht, zoo als de schitterende rots *Batoe Soesoeh*, die met hare trapsgewijs boven oprijzende terrassen veel overeenkomst heeft met eenen paarden of een japanischen toren. Eindelijk maakten de reizigers halt bij *Limin*, de hoofdplaats van het district *Rongga*, waar zij overnachten.

Den 20sten Mei werd het *Rongga'sche* tertiaire gebergte, dat aan den voet bedekt is door de zoetwaterformatie, waaruit het eigenlijk bestaat, en naar het zuiden toe oprijft in het centrale *Kendang*-gebergte, doorkruisd, van *Lio Tjijangkang* af tot aan den *G.* en werden vele belangrijke plaatsen, als mijnen van petrefacten, en vooral in het *Tji Lanangdal* en zijne zijden (*Tji Boeril* en *Tji Boeril*) worden de fossiele overblijfselen, voornamelijk eenhuizige conchyliën, benevens koralen, in overvloed gevonden, en nabij den *G. Sela* (een gedeeltelijk ingestorte zandsteen, die daaraan zijnen naam ontleent) kwam een op barmhertigend fossil hars (*Sela*) niet zeldzaam voor. De nacht hooger opwaarts in het gebergte te *Goenoeng Haloe*, in het *Tji Kendang*, doorgebragt, waar het wijd en zijd met *Rasamalaboschen* de centrale gebergte zich begint te verheffen. Van daar ging men, op den 21sten 's morgens vroeg, weder bergafwaarts door het tertiaire formatie, die met het Sub-appennijngebergte in *Italie* vergeleken; aan den kolossalen, bijna kogelvormigen rots-*G. Karang*, die uit hornblendeporphyr bestaat (een eruptief gesteente in de laagsgewijze formatie), zoomede later aan de *brezzen*, rotsen, *Batoe Kakapa* in het *Tji Tjomal*, werd een gebragt, en vervolgens het westelijkste, smaller en heuvelachtig wordende gedeelte van het plateau doorkruisd, tot aan het *Tjijabang*, gelegen op den binnenvoet van de grensberg-tusschen *Bandong* en het bekken van *Radjamandala*. Hier, waar de *Tji Taroem*-kloof hare grootste diepte van 700 tot 1000 voet tusschen de tegenover liggende randen der vlakte, en van voet tusschen de hoeken van de doorgebrokene bergketen, heeft. Hier bevindt zich de grootste waterval van Java, *Tjoeroek*, waar zich de *Tji Taroem* over eenen wand van dioriet nederstort; en boven, d. i. stroomopwaarts van dezen z. g. „waterval“ wordt een rotspleet, *Tjoekang Rahon*, gevonden, die de *Tji Taroem* in een merkwaardige kalkbrezie uitgespoeld, niet te breed is, om van den eenen rand op den anderen te kunnen springen, maar zoo diep, dat nimmer een zon- of de pijlsnel over den bodem der spleet heenschietende massa kan vallen.

Deze streken, waar zuiver eruptieve steenmassa's met laagge- (tertiaire) formatie, breziën en metamorphische gesteenten in nauwste verband worden aangetroffen, en waar ontzaglijke details de leerrijkste details opleveren, boden onze reizigers rijke stof tot onderzoek aan. Op den 22sten Mei, 's morgens daalden zij nederwaarts tot op het diepste gedeelte van den berg der *Tji Taroem*-kloof, waar meer dan 1600 voet beneden de doorgebrokene gebergte, als het ware zoo regt in de binnenste wanden der natuur, een heldere blik kan worden geslagen op de omvangrijke bouwde van dit gebergte. Hier, op eenen *Sangjang* genoemde plaats, rijzen de zandsteenbanken op beide zijden *reperpendicular*, als zuilen opwaarts, of in 't klein met nevens elkander staande folianten op eenen boog- en de groote (kort daarna bevaarbare) rivier is tusschen de zandsteen wanden zoodanig vernauwd, dat het pijlsnel heenschietende water geene meerdere breedte heeft dan 9 à 10 voet. Naderbij hier springt de daadzaak zoo duidelijk in het oog, dat de laagsgewijze gebergte tijdens zijne opheffing omgekeerd, of „op den kop staat“, ten gevolge waarvan de reusachtige zandsteenbanken, die vroeger de bovenste étage er van uitmaakten, den buitensten rand van hetzelfde naar de N. W. zijde, *Radjamandala* heen, vormen. De grensbergketen, tusschen het hoogland van *Bandong* (district *Rongga*) en de lager gelegen districten *Tjijéa* en *Radjamandala*, werd op denzelfden overgetrokken en het nachtverblijf opgeslagen aan den voet van den grootsten der genoemde kalkbergen, den *G. Noeng*, in het klein gehucht *Goea*, dat alleen door plukkers der woestijn van een naburige grot is bewoond. Een wachthuisje, op eenen voet hoog, als het ware in de lucht is gebouwd, name-lijk op den rand der steile kalkrots, toont de plaats aan, waar zich tot dit hof bevindt, dat, zoo als het meerendeel der kalkgrotten in *Bandong*, van de tegenwoordige *kruin* der kalk- — de vroegere zijwand er van — *perpendicular* in de diepte

Het aanvankelijke voornemen was, om nog eenige anders hollen te bezoeken, namelijk de *Goea Tjilangang* en *Tjikasang*, waar de structuur van het gebergte in fraaije ontblootingen zichtbaar moet zijn; maar, helaas! de korthed van hun tijd noodzaakte onze reizigers, zich langs den kortsten weg naar *Radjamandala* te spoeden, waar de gereed staande wagens en postpaarden hen wachtten.

Van hier aanvaardde *Dr. Hochstetter*, rijk beladen met petrefacta en mineralen van allerlei aard, zijne terugreis naar *Batavia*, terwijl de heer *de Vrij*, die gedurende al deze moeilijke, ja zelfs gevaarlijke togten zijn getrouwe leidman was geweest, naar *Bandong* terugkeerde.

Dat de uitvoering van een zoodanige reis, als waarvan wij het kort overzicht hebben gegeven, midden door woeste, onbewoonde of schaarsch bevolkte berglanden, binnen een zoo korten tijd onmogelijk zou zijn geweest, indien het plaatselijk bestuur niet de best mogelijke en meest volmaakte hulp daartoe had verleend, zullen onze lezers, die bekend zijn met de tropische natuur en vegetatie, ligt beseffen. Hoezeer dit door den Oostenrijkschen reiziger zelf wordt ingezien en gewaardeerd, blijkt onder anderen uit den navolgenden brief, dien wij gemagtigd zijn mede te deelen, en te dien einde woordelijk in het Nederduitsch hebben vertaald.

Radjamandala, den 23sten Mei, 's middags 12 uur.
Wel Edel Gestrenge Heer!

In haast schrijf ik deze regels, om u te melden, dat wij onzen tour door de bergen en kloven van *Rongga* gelukkig hebben volbragt, en zoo even van *Sangjang* tjikoro alhier zijn aangekomen. Ik heb gereisd als een Vorst, met een plegtig gevolg van 30 à 40 ruiters, zooals het gewoonlijk slechts Koningen en Keizers kunnen hebben. Er waren wegen gebaad, bruggen gelegd, huizen gelouwd, als verstoord men op Java de kunst, dit een en ander door een tooverslag uit den bodem te doen oprijzen. Ook heb ik mijn doel bereikt; ik heb gedurende den geheelen duur van onze expeditie nog nooit zoo veel waar genot gemaakt, als tijdens mijn verblijf op Java: genot in het aanschouwen en onderzoeken van een grootsche, belangrijke en leerrijke natuur, — niet op bals en gastmalen.

Ik heb al dit goede te danken aan de voortreffelijke aanwijzingen en raadgevingen van den heer *Junghuhn*, zoomede aan uwe omvattende en zoo bijzonder welwillende schikkingen, gelijk ook aan die van den *Raden Adipatti* en van de meesterlijke uitvoering er van door diens broeder. De *Raden Adipatti* is in der daad een Gentleman in den volsten zin van het woord, en zijn broeder een echt ridderlijk karakter; daarbij komt nog de goede *Wedana* van *Tjililin*, de vriend der geologen; bij zulke mannen is men in goede handen en gevoelt zich als te huis.

Geene Europeesche regering zal in staat zijn, een vreemd natuuronderzoeker, op een zoo volmaakte en grootsche wijze, tot de bereiking van zijn doel behulpzaam te wezen, als ik het geluk heb gehad, hier op Java, van de zijde van het Neêrlandsch-Oost-Indische Gouvernement, te ondervinden!

Ik kan u slechts, op eenvoudige wijze, mijn hartelijksten dank betuigen, en verzoeke u, dezen dank ook aan den Regent van *Bandong* te kennen te geven.

De commodore en mijne vrienden zullen verwonderd staan, als ik hun het verhaal mededeel van mijne geologische togten op Java, en de wijze, hoe ik hier heb gereisd.

Mijn getrouwe, verdienstelijke leidman, de heer *Dr. de Vrij*, zal de goedheid hebben, u deze regels over te brengen.

Gelieve mij aan uwe waarde familie aan te bevelen, en in vriendelijke herinnering te behouden

Uwen dankbaarsten,
(W. G.) FERDINAND HOCHSTETTER.

Redactie.

Ingezonden Stukken.

In het laatst verschenen nummer van het *Bataviaasch Handelsblad* (van den 26sten Juni), komt een uit *Petermann's* Geographische Mittheilungen vertaald stuk van den heer *H. Zollinger* voor, waarin men onder anderen leest: „dat in de voorrede van het werk van den heer *Junghuhn* ten onregte beweerd wordt, dat hij de tertiaire formatie op Java het eerst ontdekt en bekend gemaakt zou hebben.“

Wanneer men, in een werk van zuiver wetenschappelijken inhoud, dergelijke *ter loops* gemaakte aanmerkingen vindt, dan gaat men te met stilzwijgen voorbij, als voor de wetenschap (op zichzelf beschouwd) niets afdoende, of te nietig en niet de moeite waard, om daarop te reflecteren. Wanneer echter zulke beschuldigingen, die niet de wetenschap, maar het persoonlijk karakter van den schrijver betreffen, onder de oogen van het groote publiek worden gebragt, door ze op te nemen in een dagblad, dat aan het nieuws van den dag uit de politieke- en handelswereld en aan advertenties is toegewijd, dan zou de getroffen persoon eenen blijkbare minachting jegens het publiek aan den dag leggen, indien hij bleef zwijgen.

In diezelfde voorrede (geteekend in November 1851) van mijn werk „Java“ (tweede druk), waarin ik mij, volgens de bewering van den heer *Zollinger*, schuldig maak aan een aanmatiging, heb ik gelegenheid gehad, met *achting* en *dankbaarheid* te spreken van

het publiek, in het midden waarvan ik sedert 1835 de schoonste jaren, van mijn leven heb doorgebragt. En, uithoofde dezelfde gevoelens mij *thans* nog bezielen, wensch ik mij te regtvaardigen, en heb derhalve gezocht naar de door *H. Zollinger* bedoelde plaats in die voorrede, waar ik mij eene ontdekking ten onregte zou hebben aangematigd; ik heb echter niets van dien aard kunnen vinden, ten zij dat de heer *Zollinger* de volgende passage daarmede bedoelde: „..... aan de verlichte denkwijze, aan het belang door hem“ (namelijk, den toenmaligen Gouverneur-Generaal *J. J. Rochussen*), in de wetenschappen gesteld, is het hoofdzakelijk, dat ik de kennis van het neptunische gebergte van Java met zijne overblijfselen van een voormalig dieren- en plantenrijk verschuldigd ben; want hij was het, die mij den last opdroeg, dit gebergte nauwkeurig te onderzoeken, en mij van alle daartoe vereischt wordende middelen voorzag. Met een diep gevoel van hoogachting is het, dat ik zijnen naam alhier noem.“

In een vroeger werk (*Systematischer Verzeichniss der von H. Zollinger gesammelten Pflanzen*) heeft mij de kruidkundige compagnon van den heer *Zollinger*, zekere heer *Moritz*, uitgekreten voor een soort van grootsprekend kwakzalver of charlatan, waarop ik — gezwegen heb. Wanneer de heeren *Zollinger* & *Moritz* de ambitie, waarmede ik mijn arbeid verrigt, en het weinige enthousiasme, dat mij de natuur heeft geschonken, en waarvoor ik God den Heere dagelijks dank, dat Hij het onder de stralen der tropische zon tot heden toe nog niet geheel en al door evaporatie heeft doen verloren gaan ..... *zij* (*Zollinger* en *Moritz*) **PERSONLIJK** dit enthousiasme liever voor kwakzalverij en charlatanerie willen houden: ik heb er vrede mede.

De genoemde beschuldiging echter is *tot hertoe* zonder allen, zelfs schijnbaren grond. Dit aan te toonen, zou eene negatieve, ontkennende handeling zijn en een schijn van lafheid (dien ik niet bemin) op den beschuldigde werpen. Ik heb Java en zijn tertiairgebergte eenvoudig onderzocht en beschreven. Wat mijn wetenschappelijk regt en de waarheid is, heb ik *tot hier toe* nimmer gezegd. Maar nu wil ik het doen en zeggen, wat mijn regt en eigendom is, en zoodoende aan den heer *Zollinger* grond leveren tot beschuldigingen naar verkiezing. Ik verklaar derhalve, van meening te zijn: dat ik het tertiaire gebergte op Java het eerst ontdekt, als zoodanig aangetoond, door zijne fossiele overblijfselen gekarakteriseerd en aan het wetenschappelijke publiek bekend gemaakt heb.

Ik noodig den heer *Zollinger* uit te bewijzen, dat ik dit ten onregte geloof en beweer.

FR. JUNGHUHN.

LEMBANG, den 1sten Juli 1858.

Aan
de Redactie van den *Java-Bode*.

Voorzeker is het aan iederen, ook den meest oppervlakkigen Suikerrietplanter bekend, dat het rullig losmaken en ruim omdelven van den grond tot het uitzetten der stoeien en het verkrijgen van uitgegroeid riet, zoo niet de eenigste, dan toch een der eerste vereischten is.

In No. 47 van het *Bataviaasch Handelsblad* komt, onder *Particuliere Correspondentie* van *Cheribon*, het volgende voor: „Men zegt, dat men *thans* bij de Gouvernements contracten eene nieuwe manier van planten wil invoeren, namelijk zonder ploegen, en zonder greppels, met behoud der galangans, om elken bouw grond, een slokkan; de gaten voor de bibiet zouden met den patjol gemaakt worden“ enz. enz.

Heeft de ongenoemde Correspondent van het *Bat. Handelsblad*, alvorens dusdanig schrijven aan een nieuwblad te zenden, wel overwogen, wat hij schreef? Meerderen met mij zullen dit voorzeker bezwaarlijk kunnen aannemen, daar toch dat schrijven niets meer of minder bevat, dan dat het tegenwoordige bestuur van *Cheribon*, onder den heer *V. P. G. de Serière*, tegen een bron van zulk een algemeen welvaart voor deze residentie als de suikerbereiding is, als een *Abaddon* zou willen optreden.

In 1857 leverde hier het riet, bij doorslag, 43 picols per bouw op; het riet voor deze zoo belangrijke productie was, onder hetzelfde, nog tegenwoordige bestuur van den resident *V. P. G. de Serière* geplant en verzorgd, zoodat dit bestuur dan ook geen gebrek aan soignes voor de suikercultuur mag ten laste gelegd worden. Het voor den vervolg niet doen beploegen en omdelven der rietvelden met geen enkel belang, van wien dan ook, in verband staande, en alleen kunnende strekken, om den inlandschen rietplanter, meer tijd vrij te geven, om op zijn *bals-bals* te vermoorden, zoo komt het meerderen met mij voor, dat de berigtgever van het *Bat. Handelsblad* een vrees heeft geopperd, die geen anderen grondslag dan „Men zegt heeft, en zulks te meer, daar de rietplantende bevolking bereids werkelijk, met den meesten ijver en de grootste zorg, aan het beploegen der velden bezig is. Met de opnemng van deze regels in uw geacht nieuwsblad, zal Uw Ed. Gestr. verpligten

Uwen bestendigen lezer,
H. BERNARD.

CHERIBON, 24 Juni 1858.

SCHEEPSBERIGTEN.
Straat Sunda Doorgezeld.

DATUM.	VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	VAN.	DATUM.	NAAR.
Juli	1 Nederlandsch	Cornelia Mathilda	P. Snoei	Point de Galle	19 Juni	Batavia.
"	2	Dina	J. L. de Haan	Batavia	20	Amsterdam.
"	"	Nightingale	Peter C. Peterson	"	1 Juli	Pidang.
"	— Engelsch	Diana	H. Hurmer	Melbourne	2 Mei	Batavia.
"	3 Deensch	Aalborg	L. P. Folkman	Port Adelaide	1 Juli	"

In lading liggende schepen te Batavia.

VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	schoener Johanna en Louisa	C. J. Popken	Padang	Haager & Schuurman.
"	bark Gelderland	D. Crap Hellingman	"	"
"	Wilhelmina Catharina	de Groot Stiffrij	Soerabaja	MacLaine Watson & Co.
"	Socorabaja	A. M. Swart	"	Busing Schröder & Co.
"	Hollandia	C. Wapp	"	"
"	Admiral de Ruijter	B. Koster	"	E. Moormann & Co.
"	Elize Henriette	P. J. Deterding	Samarang en Soerabaja	Faine Stricker & Co.
"	Java's Welvaren	Doorbus	"	"
"	Loopuit	J. Ilaring	"	"
"	Nieuw Lekkerland	M. P. Hoffmann	"	"
"	Wilhelmina Lucia	Poolman	Soerabaja	Landberg Bezoet de Bis & Co.
"	Bosphorus	C. A. Kruisinga	"	de Weerd Ruij & Co.
"	Admiral Jan Evertsen	Tekelenburg	"	B. Kopersmit & Co.
"	Bernard Hertog van Saxe Weimar	P. H. Hazewinkel	Amsterdam	"
"	Cadandria	J. A. C. Gerlach	Nederland	"
"	Cornelia Mathilda	Snoei	Japan	Dümmler & Co.
Nederl. Ind	schoener Sumatra	Moesa	Nederland	J. Cezard & Co.
"	bark Djadal Karim	Abdul Sedik	Soerabaja	Buijs Jacobsen & Co.
"	Elmachboel	Hadjie Sedik	"	"
"	Atlatoor Rachman	Koesuin	"	"
"	Bintang Oetara	Meijer	"	"
"	Arachmanie	Moh. Seman	"	"
"	Gana Salim	Sach Abdul Rachman	"	"
"	Djemoer	Said Moh. bin Ali	Soerabaja	"
"	Jeannette Maria	S. van Hulstijn	Macassar	T. Crone & Co.
"	Ellen	J. A. P. Wentholt	Samarang	B. Kopersmit & Co.
"	Anoea Salim	Said bin Achmat	Cheribon en Samarang	B. J. Jacobs.
"	Hairoel Barie vr. Amerik. Ed. Koppiach	Sach Abdul Soe	"	"
"	Ana Serie	Said Ali bin Djen	Lampoungs	"
"	Noorban	J. Worthington	"	"
"	Java	Erpenbeek	"	Schimelpenninck & Co.
Engelsch	bark Tasmania	J. J. Ross	China	MacLaine Watson & Co.
"	Thames	Lukey	"	"
"	Borneo	"	"	"
"	Telemaeh	J. H. Schäffer	Singapore	Hunter Houghton & Co.
Bremer	schoener Constance	Södelberg	"	Martin Dye & Co.
Zweedsch	schoener Mauritius	Regnier	"	C. Bahre & G. Kinder.
Fransch	schoener Ville de Paris	Marillet	"	Busing Schröder & Co.
"	Storm Bird	Gerard	"	C. Bahre & G. Kinder.
Amerikaansch	schoener Minstrel	Norton	"	Adam & Co.
"	Hussar	H. W. Howland	Amerika	Paine Stricker & Co.
"	S. H. Talbot	Burgers	"	MacLaine Watson & Co.
Deensch	bark Hindostan	Bendixen	"	C. Bahre & G. Kinder.
Hamburg	bark Boreas	Boysen	"	Metzendorf Wilms & Co.
"	Marij Ross	Meijer	China	"

De Particuliere schepen zijn aangeduid met een *

